

11.12.23р. 15гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Розвиток мовлення.
**Проблема свободи й боротьби за своє визволення, активної
життєвої позиції як вияву європейськості. Міні-твір «Григорій
Многогрішний – уособлення сили української людини»**

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

1. Творча спадщина І. Багряного ще мало досліджена, але, безумовно, це була людина великого таланту і трагічної долі. У своєму мистецькому самовираженні він був чесним і щирим. Саме цим творчість І. Багряного — особлива. Людину він ніколи не показував жертвою, котра згоріла в тоталітарному пеклі, а героєм, який уособлює нескорений український народ.

Читаючи твір І. Багряного, неможливо не зауважити, що герої схожі на самого автора. Його герої — це сильні особистості, інтелігентні люди. Таким є сам письменник. Це людина, яка йде на службу владі, не займає угодницької позиції, не є «хамелеоном» і його герой теж. Ця людина, яка здатна на власні глибокі міркування.

Таким чином, справжній герой І. Багряного — це людина з великої літери, гуманна, героїчна особистість, яка прагне чогось вищого надприродного. Саме таким є Григорій Многогрішний — людина чесна, принципова, вимоглива до себе і оточуючих, це людина, у якої загострене відчуття несправедливості, це людина, яка не може терпіти зраду. Це людина, яка ніколи і ні від кого не чекає допомоги, а навпаки намагається допомогти слабшим від себе і в цьому йому Бог допомагає. І. Багрянний вірить у здатність людей, а не економічних чинників впливати на перебіг історії, тому й вітає прихід надлюдини у доброму розумінні цього слова. Він мріяв про людину з «високою стелею», людину цільну, хорошу й сильну, ніжну й вольову, невіддільну від свого народу, про велетнів, здатних створити нову Україну.

Тож під час складання твору ви маєте довести думку про те, що Г. Многогрішний є уособлення сильної української людини.

2. Рекомендацій щодо складання твору

Скласти твір на літературну тему — виконувати роботу, що містить талант, обдарованість, творче натхнення.

Для того, щоб скласти творчу роботу, необхідно:

- Визначити і розкрити проблему, яка впливає із його заголовка.
- Дотримуватися обсягу твору.
- Скласти план викладу матеріалу.
- Слідкувати за логікою змісту і глибиною розкриття теми.
  - Врахувати власну й авторську позицію.
- Зробити влучний висновок.
- Уважно ставитися до мовного оформлення.

3. Складання кросворда «Роман Івана Багряного «Тигролови»

По вертикалі: 1. Жанр твору «Тигролови» (пригодницький).

По горизонталі: 1. Назва п'ятого розділу («П'ятнування»). 2. Ім'я головного героя (Григорій). 3. Наймогутніший і найнебезпечніший дикий звір тайги (тигр). 4. Брат Наталки (Грицько). 5. Прізвище родини, яка прийняла Григорія Многогрішного наче рідного сина (Сірко). 6. Ім'я голови цієї родини (Денис). 7. Кого врятував Григорій від ведмедиці? (Наталку) 8. Ворог Многогрішного (майор Медвин). 9. Короткий верхній одяг народу, що живе на Далекому Сході (куцина). 10. Голуба... (падь). 11. Місце прибуття каторжників (Колима). 12. Перша назва роману «Тигролови» («Звіролови»). 13. Кличка собаки, який приніс хорошу звістку батькам Наталки про перетин кордону втікачами... (Заливай).

4. Опрацювання схеми «Вимоги до написання творчої роботи» лексичне багатство

лексичне багатство

орфографічна і пунктуаційна грамотність

стилістична довершеність

охайність

образність вислову

самостійність аналізу

стилістичність, конкретність у розкритті теми

змістовність

5. Складання учнями твору

Орієнтовний зразок творчої роботи на тему:

«Григорій Многогрішний — уособлення сили української людини»

Роман І. Багряного «Тигролови» піднімає тему протистояння людини і влади. А щоб протистояти радянській системі, цій жорстокій машині знищення людей, треба було бути дійсно непересічною особистістю. Саме таким робить автор свого героя Григорія Многогрішного.

Григорій Многогрішний — нащадок славного козацького роду, автор не даремно вводить цю деталь. Кров славного предка гетьмана Дем'яна Многогрішного, відправленого Петром I у Сибір, живе і в Григорії, вона дає йому сили витримати катування, утекти з поїзда, витримати шість довгих голодних днів у тайзі. Ця кров, а також відданість своєму народу, віра у правду не дають йому здатись на милість ворогів, відмовитись від своїх переконань. Многогрішний — надзвичайно освічена людина, «бортмеханік, авіаконструктор», досконала фізично і духовно. Пройшовши через усі механізми радянської «машини», знущання й катування, він не втратив можливості захоплюватися прекрасним, кохати, не втратив вродженої доброти та щирості.

Опинившись у родині Сірків, Григорій мав можливість відпочити душею, тут він був серед своїх, тут не треба було контролювати кожний свій крок і вчинок. Автор розкриває перед нами іншого Григорія — щирого, відкритого, справжнього патріота та знавця багатьох народних звичаїв. Він швидко стає для родини Сірків членом сім'ї, адже цей юнак врятував Наталку від кігтів ведмедя, і вже скоро Григорій називає Сірчиху мамою, а та розповідає йому про життя переселенців з України. Тут письменник говорить про іншу рису характеру героя — велику і ніжну любов до рідної землі, а саме через цю любов він опинився у в'язниці, його серце болить за Батьківщину, яку підкорили і планомірно знищують чужинці.

Григорій — носій найкращих українських традицій, а тому так легко входить у родину переселенців, що зберегла відданість звичаям батьків, він поєднує сучасне і минуле. Особливу увагу привертає розповідь про зародження у серці Григорія кохання до врятованої ним Наталки. Тут герой уже не сміливий і рішучий борець, а закоханий юнак, що червоніє та боїться зайвий раз подивитись на кохану. Це почуття зцілює зранену душу Григорія, але одночасно й завдає йому болю. Він розуміє, що його любов нічого не може дати Наталці, бо в'язень-утікач має жити одним днем, і кожен наступний день може стати останнім. Григорій тому здатний відмовитись від любові.

«Сміливі завжди мають щастя»,— колись сказала стара Сірчиха, і ці слова стали девізом Григорія. Життя винагороджує його за сміливість — він також коханий Наталкою, і дівчина заради цього кохання ладна поневірятися з колишнім в'язнем по всьому світу. Разом з Наталкою Многогрішний тікає з Радянського Союзу, але має наміри повернутися в Україну. І ще автор дає своєму героєві шанс помститися кату Медвину. Зустрівши майора на полюванні, Многогрішний не вагається ані хвилини: він, убиває Медвина, бо єдине, чого позбавлений герой, — це здатності прощати ворогів і катів свого народу.

Григорій Многогрішний — новий тип героя в українській літературі, це тип сильної особистості, здатної на рішучі дії заради щастя своєї країни.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Написати міні-твір «Григорій Многогрішний – уособлення сили української людини»

2. Підготувати доповідь про життя і творчість Олександра Довженка та участь українських письменників у Другій світовій війні. Прочитати кіноповість «Україна в огні».